

UZASADNIENIE

1. Decyzją z dnia 30 września 2020 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz z art. 6 ust. 1 pkt. 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 2, art. 36 ust. 1,2,4 i 11, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) oraz art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.) stwierdził, że **K. S.** podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz wypadkowemu od 2 listopada 2017 roku do 9 listopada 2017 roku jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Zakład stwierdził, że podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla **K. S.** wynosi:

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
12-2017	(...)	617,30 zł		617,30 zł	547,79 zł	49,30 zł

W uzasadnieniu wskazano, że zawarta z ubezpieczonym przez płatnika składek umowa cywilnoprawna nazwana umową o dzieło w rzeczywistości była umową zlecenia.

/decyzja k. 7435 – 7441 akt ZUS K. S./

2. Decyzją z dnia 30 września 2020 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz z art. 6 ust. 1 pkt. 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 2, art. 36 ust. 1,2,4 i 11, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) oraz art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.) stwierdził, że **M. R.** podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz wypadkowemu od 22 października 2018 roku do 25 listopada 2018 roku jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Zakład stwierdził, że podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla **M. R.** wynosi:

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
11-2018	(...)	999,00 zł		999,00 zł	886,51 zł	79,79 zł
12-2018	(...)	4 001,00 zł		4 001,00 zł	3 550,48 zł	319,54 zł

W uzasadnieniu wskazano, że zawarta z ubezpieczonym przez płatnika składek umowa cywilnoprawna nazwana umową o dzieło w rzeczywistości była umową zlecenia.

/decyzja k. 7395– 7401 akt ZUS M. R./

3. Decyzją z dnia 30 września 2020 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz z art. 6 ust. 1 pkt. 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 2, art. 36 ust. 1,2,4 i 11, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) oraz art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.) stwierdził, że **J. S.** podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz wypadkowemu od 1 listopada 2017 roku do 19 listopada 2017 roku jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Zakład stwierdził, że podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla **J. S.** wynosi:

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
12-2017	(...)	14 936,44 zł		14 936,44 zł	14 040,72 zł	1 263,66 zł

W uzasadnieniu wskazano, że zawarta z ubezpieczonym przez płatnika składek umowa cywilnoprawna nazwana umową o dzieło w rzeczywistości była umową zlecenia.

/decyzja k. 7519– 7525 akt ZUS J. S./

4. Decyzją z dnia 30 września 2020 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz z art. 6 ust. 1 pkt. 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 2, art. 36 ust. 1,2,4 i 11, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) oraz art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.) stwierdził, że **I. P.** podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz wypadkowemu od 28 maja 2018 roku do 17 lipca 2018 roku jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Zakład stwierdził, że podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla **I. P.** wynosi:

Miesiąc/ rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
07-2018	(...)	4 089,00 zł		4 089,00 zł	3 628,57 zł	326,57 zł
08-2018	(...)	3 168,77 zł		3 168,77 zł	2 811,97 zł	253,08 zł
09-2018	(...)	422,63 zł		422,63 zł	375,04 zł	33,75 zł

W uzasadnieniu wskazano, że zawarta z ubezpieczonym przez płatnika składek umowa cywilnoprawna nazwana umową o dzieło w rzeczywistości była umową zlecenia.

/decyzja k. 7363– 7369 akt ZUS I. P./

Od powyższych decyzji odwołał się płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wnosząc o ich zmianę, a także o zasądzenie na jego rzecz od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych, negując twierdzenia ZUS-u, że sporne umowy cywilnoprawne były umowami zlecenia. Decyzjom ZUS zarzucono:

1. sprzeczność istotnych ustaleń organu rentowego z treścią zebranego materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a to art. 123 u.s.u.s. w zw. z art. 7 w zw. z art. 77 § 1 w zw. z art. 80 k.p.a. przez dokonanie oceny dowodów

a) w sposób dowolny poprzez :

- uznanie, że umowa stanowiąca przedmiot decyzji nie spełnia warunków przedmiotowo istotnych umowy o dzieło, pomimo niewskazania żadnej udowodnionej okoliczności potwierdzającej tę okoliczność, a jedynie odniesienie się do teoretycznego aspektu charakteru istniejącego zobowiązania,

b) w sposób newszechstronny poprzez:

- nieuzasadnione pominięcie zeznań płatnika, zastrzeżeń do protokołu, zeznań pracowników i osób wykonujących czynności na podstawie umów cywilnoprawnych, ujętych w protokole kontroli, stojących w sprzeczności z zeznaniami przyjętymi za podstawę ustalonego w decyzji stanu faktycznego.

II. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj.

a) naruszenie art. 91 ust. 4 u.s.u.s. poprzez jego niezastosowanie i nieodniesienie się przez Inspektora kontroli Zakładu do złożonych przez płatnika składek zastrzeżeń oraz nieprzeprowadzenie uzupełniających czynności kontrolnych, w zakresie w jakim płatnik składek wykazał, że czynności objęte celem zawartych umów o dzieło stanowiły odrębny przedmiot niematerialny, a jego niedookreślenie wprost w treści umowy było w pełni uzasadnione charakterem i skalą prowadzonej działalności, w szczególności nieodniesienie się do dowodów z dokumentów - umów zawartych w reżimie prawa zamówień publicznych i specyfiki wykonywania określonych czynności w zakresie realizacji takiej umowy przez kontrahentów płatnika,

III. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

a) naruszenie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 627 k.c. w zw. z art. 750 k.c. w zw. z art. 734 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że ubezpieczony zawarł umowę o świadczenie usług lub umowę zlecenie, podczas gdy umowa będąca przedmiotem decyzji stanowiła czynność prawną spełniającą essentialia negotii umowy o dzieło,

b) naruszenie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 83 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest władny ingerować w ocenę zamiaru czy celu stron umowy bez wystarczającego zbadania tychże okoliczności w postępowaniu dowodowym i uznanie, że umowa zawarta pomiędzy płatnikiem, a ubezpieczonym ma charakter pozorny i wywołuje skutki prawne odmienne od założonych przez strony,

c) naruszenie art. 355 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że umowy zawierane w reżimie prawa zobowiązań muszą być oceniane przez pryzmat rezultatu wykonania zobowiązania, podczas gdy przywołany przez organ przepis w sposób jasny wskazuje na możliwość każdorazowego zwolnienia się przez dłużnika z odpowiedzialności za zobowiązanie wskutek wykazania należytej staranności.

/odwołanie k. 3 – 14, odwołanie k. 3 – 14 akt o sygn. VIII U 2730/20, odwołanie k. 3 – 14 akt o sygn. VIII U 2763/20, odwołanie k. 3 – 14 akt o sygn. VIII U 2762/20 /

W odpowiedzi na odwołania pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł., wniósł o ich oddalenie oraz o zasądzenie od odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych, podtrzymując w całości dotychczasowe stanowisko w sprawie.

/odpowiedź na odwołanie k. 15 – 18 verte, odpowiedź na odwołanie k. 15 – 18 verte akt o sygn. VIII U 2730/20, odpowiedź na odwołanie k. 15 – 18 verte akt o sygn. VIII U 2753/20, odpowiedź na odwołanie k. 15 – 18 verte akt o sygn. VIII U 2762/20/

Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd Okręgowy w Łodzi połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt VIII U 2703/20, VIII U 2730/20, VIII U 2753/20 i VIII U 2762/20 oraz postanowił prowadzić je dalej pod sygn. akt VIII U VIII U 2703/20.

(...) sp. z o.o. sp.k. i (...) sp. z o.o. nie przystąpiły do sprawy w charakterze zainteresowanych.

Zainteresowani: **J. S., K. S., M. R. i I. P.** nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołująca się (...) Sp. z o.o. w K. prowadzi na podstawie wpisu do KRS działalność gospodarczą m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych; sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana; działalność w zakresie specjalistycznego projektowania; działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne. Siedziba płatnika mieści się pod adresem W. ul. (...). Aktualny adres siedziby to (...) (...) (...) P.. Organem uprawnionym do reprezentacji płatnika jest jednoosobowy zarząd a funkcję Prezesa Zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w spółce.

/okoliczność bezsporna, a nadto protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 247, zeznania świadka K. W. k. 178 – 182 verte/

(...) Sp. z o.o. jest powiązana funkcjonalnie, osobowo i kapitałowo ze spółkami: (...) Sp. z o.o. sp. kom. oraz TK-38 Sp. z o.o.

/okoliczność bezsporna, a nadto protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 247/

Na podstawie aktu notarialnego z 10.05.2013 r. powołano (...) Sp. z o.o. sp. komandytowa, której wspólnikiem jest płatnik składek pełniący funkcję komplementariusza oraz M. P. będący komandytariuszem. Organem uprawnionym do reprezentacji w/w spółki komandytowej jest M. P. pełniący funkcję Prezesa Zarządu Sp. z o.o. (...) z w/w aktem notarialnym wspólnicy uczestniczą w zyskach spółki komandytowej w następujący sposób: 1% odwołujący się płatnik składek, 99% M. P.. Spółka komandytowa prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana, działalność w zakresie specjalistycznego projektowania, działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo. (...) spółki komandytowej mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek.

/okoliczność bezsporna, a nadto protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 247, zeznania świadka K. W. k. 178 – 182 verte/

Na podstawie aktu notarialnego z 12.07.2013 r. powołano (...) Spółkę z o.o., która prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana. Siedziba tej spółki także mieści się pod tym samym adresem co siedziba odwołującego się płatnika składek. Organem uprawnionym do reprezentacji w/w spółki jest jednoosobowy zarząd a funkcję Prezesa Zarządu sprawował M. P., który posiada 95% udziałów w tej spółce.

/okoliczność bezsporna, a nadto protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 247/

(...) Sp. z o.o. sp. kom. (dalej także spółka komandytowa), uzyskała następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 r. 22600828,95 zł, w 2017 r. 35712865 zł, w 2018 r. 187477676,24 zł.

(...) Sp. z o.o. osiągnęła zaś następujące obroty ze sprzedaży: w 2016 r. 280301,83 zł, w 2017 r. 744260,96 zł, w 2018 r. 2206235,65 zł, których odbiorcą była wyłącznie Spółka komandytowa.

Natomiast (...) Sp. z o.o. osiągnęła następujące obroty ze sprzedaży: w 2017 r. 128373,03 zł, w 2018 r. 1452166,40 zł, a głównym odbiorcą była spółka komandytowa (95% przychodów).

/okoliczność bezsporna, a nadto protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 247, pisemne zeznania świadka M. K. k. 174-177/

(...) Sp. z o.o. kooperuje ze spółką komandytową w zakresie pośrednictwa handlowego, usług montażowych instalacji fotowoltaicznych i solarnych będących częścią składową kompleksowej usługi montażowej, usługi serwisowej dla klientów indywidualnych.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej w latach 2016-2018 (...) Sp. z o.o. zawarła z 31 osobami umowy cywilnoprawne, których przedmiotem było:

- przygotowanie dokumentacji do odbiorów instalacji solarnych w ramach realizacji przetargu na terenie gminy S.;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentacji technicznych do montażu instalacji korektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- analizy technicznych możliwości montażu instalacji (...), tj. instalacji fotowoltaicznych, solarnych w budynkach mieszkalnych na terenie wyznaczonych gmin;
- opracowane dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach;
- wykonanie ankiet związanych z instalacją korektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin.
- wykonanie projektu instalacji solarnej
- archiwizacja dokumentów firmy,
- przeprowadzanie szkoleń w zakresie fotowoltaniki
- wykonanie instalacji solarnych w obiektach mieszkalnych
- prace administracyjno biurowe
- wykonanie ankiet związanych z instalacją
- przygotowanie dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych,
- wykonanie instalacji solarnych w obiektach i koordynacja prac serwisowych instalacji
- naprawy serwisowe instalacji kolektorów słonecznych
- przygotowywanie dokumentacji do ofert przetargowych.

/protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 247, zeznania świadka K. W. k. 178 – 182 verte, zeznania świadka M. K. k.174 – 177, zeznania świadka S. K. k. 189 - 191 /

Wszystkie ww. spółki prowadziły oddzielnie działalność gospodarczą (oddziela rejestracja w KRS) pod tym samym adresem i były zarządzane przez M. P. jako Prezesa Zarządu, pomimo braku pisemnych umów o wzajemnej współpracy i w ramach prowadzonych działalności realizowały jednak wspólne zadania związane z usługami montażu i serwisu instalacji fotowoltaicznych, instalacji solarnych, pomp ciepła, kolektorów i faktycznie ze sobą stale współpracowały. Spółki te były powiązane funkcjonalnie, kapitałowo oraz osobowo i wspólnie wykonywały usługi związane z inwestycjami w odnawialne źródła energii na terenie Polski (wybrane gminy), gdzie liderem była spółka komandytowa. Umowy cywilnoprawne zawierane były przez jedną z w/w spółek w okresach

równoległych do umów o pracę zawartych w powiązanej spółce. Było to zjawisko powszechne tylko pojedynczy pracownicy nie mieli zawartych umów cywilnoprawnych w innych spółkach. To pracodawca nakazywał pracownikom zawieranie dodatkowych umów cywilnoprawnych. Zawieranie dodatkowych umów cywilnoprawnych w pozostałych spółkach dawało możliwość wykonywania pracy przy pomocy doświadczonych pracowników co gwarantowało dotrzymanie terminów wynikających z umów inwestycyjnych. Zleceniobiorców i wykonawców dobierano według ich doświadczenia, umiejętności i wiedzy. Pracownicy, którzy mieli wiedzę i doświadczenie, a także umiejętności związane z przygotowywaniem dokumentacji mieli zlecane wykonanie dokumentacji projektowych, audytowych, ankietowych, wykonawczych lub powykonawczych. W każdej ze spółek były to te same rodzaje umów, z tym, że raz była to umowa zlecenia a inna osoba na ten sam rodzaj czynności miała zawartą umowę o dzieło.

/protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 247, zeznania świadka R. G. k. 172 - 173, zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k., zeznania świadka K. W. k. 178 – 182 verte, zeznania świadka M. K. k.174 – 177, zeznania świadka S. K. k. 189 - 191/

Spółki zatrudniają kilkudziesięciu pracowników. Jest dział sprzedaży, dział zakupów, dział inwestycji (zamówień publicznych) marketingu, dział techniczny i serwisowy, dział floty, dział projektów, dział księgowości i kadr. Poza tym są pracownicy terenowi (montażyści, magazynierzy). Poszczególne działy są podzielone w ramach działalności spółek (...) sp. z o.o. sp.k., (...) sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o., które mają siedzibę w K.. (...) Sp. z o.o. Sp.k. większość umów realizowała w reżimie prawa zamówień publicznych w ramach przetargów. Była spółką odpowiedzialną za uzyskiwanie przetargów publicznych, brała udział w postępowaniach, była stroną umów. Do każdego przetargu było wymagane złożenie dokumentacji projektowej, wykonawczej i podwykonawczej. Spółka komandytowa zawierała umowy i odpowiadała za ich wykonanie. W ciągu roku (...) Sp. z o.o. Sp.k. przeprowadzała kilkadziesiąt postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

Spółki (...) Sp. z o.o. i TK-38 Sp. z.o.o. wykonywały usługi wyłącznie dla spółki komandytowej zajmowały się obsługą organizacyjną spółki komandytowej, projektowaniem, wykonywaniem dokumentacji, organizacją montażu z naciskiem, że to TK-38 Sp. z.o.o. odpowiedzialna była za montaż. W zależności od natężenia pracy w każdej ze spółek zlecane były wzajemne czynności pracownikom spółki. Spółka komandytowa była głównym odbiorcą usług świadczonych przez pozostałe dwie spółki, dokonywała płatności za świadczone usługi projektowe, montażowe, serwisowe i inne.

/zeznania świadka R. G. k. 172 - 173, zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 185 - 186, zeznania świadka K. W. k. 178 – 182 verte, zeznania świadka M. K. k. 174 – 177, zeznania świadka S. K. k. 189 - 191 /

(...) Sp. z o.o. zatrudniała głównie pracowników na stanowisku specjalista ds. sprzedaży. Pod koniec 2018 r. zaczęła zatrudniać pracowników na stanowisku monter instalator. Spółka komandytowa zatrudniała specjalistów ds. sprzedaży, kierowników ds. inwestycji, dyrektorów ds. sprzedaży, przedstawicieli handlowych, ale też i monterów (...) Sp. z o.o. zatrudniała głównie pracowników na stanowisku montera. Od stycznia 2019 r. monterzy zatrudnieni Spółce (...) Sp. z o.o. zostali wyrejestrowani ubezpieczeń i zatrudnieni w (...) Sp. z o.o.

/zeznania świadka K. W. k. 178 – 182 verte, zeznania świadka M. K. k. 174 - 177/

Dokumentacja przetargowa była przygotowywana częściowo przez projektantów (na podstawie wytycznych wynikających ze Specyfikacji Warunków Zamówienia), częściowo przez zewnętrzne podmioty. Dokumentację audytową i ankiety były przeprowadzane przez osoby, które pracują w terenie. Dokumentacja w zależności od potrzeb konkretnej inwestycji publicznej lub prywatnej była sporządzana i przekazywana w formie: elektronicznej, skanu formy papierowej, formie pisemnej. Spółka z o.o. zlecała działowi projektów wykonanie projektów, czasami wysyłała określone osoby na audyty na lokalizacjach, na których możliwe było zamontowanie instalacji. Wysyłani byli także pracownicy w celu przeprowadzenia ankiet w zakresie zapotrzebowania danej lokalizacji na instalację i w celu uzyskania informacji o dotychczasowej instalacji. Zdarzało się, że te ankiety były wykonywane przez

monterów instalacji kolektorów słonecznych. Ankieta miała charakter formularza, zawierającego obliczenia dotyczące faktycznego zapotrzebowania na instalację u klienta.

Dokumentacja audytowa służyła do możliwości zaplanowania kto i jak, za pomocą jakich materiałów ma zamontować instalację.

Dokumentacja projektowa służyła do przedstawienia projektu budowlanego do akceptacji Zamawiającego. Dokumentacja wykonawcza i powykonawcza zawierają poprawki względem projektu budowlanego, wprowadzone zmiany - uwzględniają stan po montażu instalacji. Dokumentacje te - częściowo mogą być elementem oferty przetargowej. Jest tak bardzo rzadko. Zazwyczaj bowiem projekt powstaje dopiero po rozstrzygnięciu przetargu. Jeżeli nawet dokumentacja techniczna jest dołączana do oferty, to ma ona zakres szczątkowy, względem tego co powstaje na etapie realizacji zadania publicznego. Na ofertę zazwyczaj składa się kosztorys, właściwe dokumenty składane w procedurze prawa zamówień publicznych, informacje co do sprzętu jaki ma zostać użyty do realizacji inwestycji. Z chwilą rozstrzygnięcia przetargu - kiedy oferta (...) sp. z o.o. sp.k. jest wybrana jako najkorzystniejsza, konieczne jest zrealizowanie robót projektowych i budowlanych (montażu instalacji). Wówczas dopiero - po wyborze przygotowana jest dokumentacja projektowa umożliwiająca montażystom wykonanie instalacji, a po realizacji dokumentacja powykonawcza podsumowująca zadanie, zawierająca uwagi istotne dla realizacji gwarancji i serwisu. Dokumentacje stanowią uściślenie tego co jest w umowie z inwestorem. Dokumenty do ofert przetargowych są każdorazowo dopasowywane do przetargu. Standaryzacja w tym zakresie wynika z rozporządzenia Ministra (...) w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Dokumentacje techniczne nie są ustandaryzowane, bo zamawiający mają różne potrzeby i budowane są instalacje na różnych lokalizacjach. Każdy dach, czy każda kotłownia lub inne pomieszczenie gdzie instalacja jest montowana mogą się różnić. Każda gmina ma swoje wymagania. Stąd wynika konieczność opracowywania dokumentacji na różnych etapach, dla różnych potrzeb. Nie ma żadnych odbiorów dokumentacji.

/zeznania świadka R. G. k. 172 - 173, zeznania przedstawiciela wnioskodawcy M. P. k. 185 - 186, zeznania świadka S. K. k. 189 - 191, zeznania świadka M. Z. k. 200 - 202/

Praktyka odwołującego się płatnika składek w związku z realizacją powierzonej mu przez spółkę komandytową do wykonania dokumentacji technicznej, polegała na tym, że płatnik najpierw zawierał umowę nazwaną umową o dzieło na wykonanie takiej dokumentacji z daną osobą, z reguły osoba ta następnie była zatrudniana jako pracownik jednej z ww. spółek powiązanych kapitałowo i osobowo na umowę o pracę lub umowę zlecenie, na podstawie których dokonywano zgłoszeń do ubezpieczenia zdrowotnego.

Często było też tak, że umowa o pracę i umowa cywilnoprawna były zawierane tego samego dnia z daną osobą lub w niedługim okresie po zawarciu umowy o pracę, a po rozwiązaniu umów o pracę umowy cywilnoprawne nie były realizowane. Osoby, z którymi płatnik zawarł umowy cywilnoprawne wykonywały na ich podstawie podobne lub takie same prace jak na umowę o pracę.

/zeznania świadka K. W. k. 178 - 182 verte, zeznania świadka M. K. k. 174 - 177/

Zawierane umowy cywilnoprawne zawierały jedynie ogólne wskazania odnośnie rodzaju wykonywanych prac, nie doprecyzowywały ilości wykonanych instalacji, przeglądów czy projektów oraz miejsca na terenie jakiej gminy czy powiatu będzie świadczona praca. Czynności w ramach umów cywilnoprawnych stanowiły kolejne etapy inwestycji prowadzonej przez (...) sp z o o sp.komandytowa, która odpowiadała za rezultat prac przed inwestorem. Umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawne zawierano w różnych spółkach naprzemiennie.

/zeznania świadka K. W. k. 178 - 182 verte, zeznania świadka M. K. k. 174 - 177/

Osoby zatrudnione w powiązanych spółkach nie były w stanie odróżnić wykonywania czynności w ramach poszczególnych umów (czynności te same lub podobnego rodzaju), zdarzało się, iż czynności powierzone w ramach umów cywilnoprawnych wykonywali bezpośrednio w czasie pracy, a umowy cywilnoprawne zawierali jako swoiste

uzupełnienie już istniejących umów o pracę. Praca w ramach umowy o dzieło/zlecenia wykonywana była w godzinach 8 – 16. Miejszem pracy była głównie siedziba firmy, tj. W.. Wykonywana przez nich praca była nadzorowana w taki sam sposób przez dyrektora R. G. i Prezesa M. P.. Jeśli zlecano komuś wykonanie serwisów czy przeglądów to wskazówki wynikały z przyjętego zgłoszenia serwisowego przekazywanego serwisantowi.

Do wykonywania prac w ramach umów cywilnoprawnych wykorzystywano te same narzędzia co na podstawie zawartych umów o pracę, tj. będące własnością płatnika. Spółki miały jeden wspólny serwer, gdzie do zamieszczanych informacji mieli też dostęp pracownicy montażowi i serwisowi i także osoby, które rozliczały inwestycje.

/protokół kontroli – płyta CD (koperta) k. 247, zeznania świadka K. W. k. 178 – 182 verte, zeznania świadka M. K. k. 174 – 177, zeznania świadka M. Z. k. 200 - 202/

Wypłacana była stała pensja (jedna kwota) miesięcznie niezależnie od ilości wykonanej pracy. Łączna kwota wynagrodzenia z umowy o pracę i umowy cywilnoprawnej stanowiła kwotę wynagrodzenia jaka była ustalana niekiedy już nawet w trakcie rekrutacji pracownika.

/zeznania świadka K. W. k. 178 – 182 verte, zeznania świadka M. K. k. 174 - 177/

Wynagrodzenia z tytułu wykonanych umów cywilnoprawnych wypłacał wykonawcom płatnik składek na podstawie opracowanych przez dział kadr lub księgowość płatnika rachunków, które były tylko podpisywane przez wykonawców. Rachunki zawierały dane ogólne o ilości przepracowanych godzin w miesiącu i kwotę wynikającą z umowy.

/zeznania świadka K. W. k. 178 – 182 verte, zeznania świadka M. K. k. 174 - 177 , zeznania świadka R. G. k. 172 - 173 /

W okresie od 18.07.2018 roku do 17.07.2021 roku **I. P.** był zatrudniony na umowę o pracę w (...) Sp. z o.o. na stanowisku monter instalator w pełnym wymiarze czasu pracy.

/ umowa k. 106 – 106 verte /

(...) spółka z o. o. zawarła z **I. P.** umowę o dzieło w dniu 28.05.2018 roku na okres do dnia 27.06.2018 roku przedmiotem, której było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin za wynagrodzeniem brutto 4089,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

/umowa k. 108/

(...) spółka z o. o. zawarła z **I. P.** umowę o dzieło w dniu 28.06.2018 roku na okres do dnia 17.07.2018 roku, przedmiotem, której było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin za wynagrodzeniem brutto 4135,52 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

/ umowa k. 108 verte/

W okresie od 20 listopada 2017 roku do 19 listopada 2020 roku zainteresowany **J. S.** był zatrudniony na umowę o pracę w (...) spółka z o. o. sp.k. na stanowisku kierownik ds. inwestycji w pełnym wymiarze czasu pracy.

/umowa k. 115 – 115 verte/

(...) spółka z o. o. zawarła z **J. S.** umowę o dzieło w dniu 31.10.2017 roku na okres do dnia 30.11.2017 roku przedmiotem, której było wykonanie ankiet związanych z instalacją kolektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin za wynagrodzeniem brutto 22196,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

/umowa k. 116/

(...) spółka z o. o. zawarła z **J. S.** umowę o dzieło w dniu 20.11.2017 roku na okres do dnia 19.02.2018 roku, przedmiotem, której było przygotowanie dokumentacji instalacji solarnej za wynagrodzeniem brutto 4135,52 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

/umowa k. 116 verte/

(...) spółka z o. o. zawarła z **J. S.** umowę o dzieło w dniu 1.04.2018 roku na okres do dnia 30.04.2018 roku, przedmiotem, której było przygotowanie dokumentacji instalacji solarnej za wynagrodzeniem brutto 7442,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

/ umowa k. 117/

J. S. wykonywał dla płatnika na podstawie umów nazwanych umowami o dzieło prace związane z realizowaniem prac inwestycyjnych w różnych miejscach Polski w zależności od wytycznych przełożonych. Najczęściej miał jakiś końcowy termin, do której miał wykonać ileś audytów. Wykonywał on te audyty czy rysunki na miejscu, gdzie się audyt odbywał. Czasem dojeżdżał na określoną lokalizację. Najczęściej wykonywał audyty w niedalekiej odległości. Nadto zajmował się też szukaniem ekip monterskich i wykonywał przeglądy instalacji. Rzeczy z umów o dzieło, czy zlecenia wykonywał w zależności od tego co było trzeba wykonać w domu, w pracy lub w lokalizacji, gdzie do wykonania był audyt. Narzędzia zapewniał pracodawca i były to te same narzędzia. Jego prace nadzorował dyrektor R. G. i Prezesa M. P..

/zeznania J. S. k. 169, k. 250/

W okresie od 26.11.2018 roku do 25.02.2019 roku **M. R.** był zatrudniony na umowę o pracę w (...) spółka z o. o. na stanowisku monter instalator w pełnym wymiarze czasu pracy.

/umowa k. 109/

(...) spółka z o. o. zawarła z **M. R.** umowę o dzieło w dniu 22.10.2018 roku na okres do dnia 31.10.2018 roku przedmiotem, której było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych za wynagrodzeniem brutto 999,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

/umowa k. 109 verte/

(...) spółka z o. o. zawarła z **M. R.** umowę o dzieło w dniu 31.10.2018 roku na okres do dnia 25.11.2018 roku przedmiotem, której było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych za wynagrodzeniem brutto 4001,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

/umowa k. 110 verte/

W okresie od 10.11.2017 roku do 09.11.2020 roku **K. S.** był zatrudniony na umowę o pracę w (...) Sp. z o.o. na stanowisku monter instalator na 1/2 etatu a od 10.02.2018 roku w pełnym wymiarze czasu pracy.

/umowa k. 111 – 111 verte/

(...) spółka z o. o. zawarła z **K. S.** umowę o dzieło w dniu 2.11.2017 roku na okres do dnia 31.12.2017 roku przedmiotem, której było przygotowanie dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach za wynagrodzeniem brutto 3196,76 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

/ umowa k. 112/

(...) spółka z o. o. zawarła z **K. S.** umowę o dzieło w dniu 2.01.2018 roku na okres do dnia 31.01.2018 roku przedmiotem, której było przygotowanie dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach za wynagrodzeniem brutto 3157,50 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

/ umowa k. 112 verte/

Płatnik składek nie zgłosił ubezpieczonych do ubezpieczeń społecznych z tytułu spornych umów o dzieło, ani nie rozliczył i nie odprowadził należnych z tego tytułu składek.

/okoliczności bezsporne/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w okresie od 16.12.2019 r. do 20.03.2020 r. przeprowadził kontrolę wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych przez płatnika (...) Sp. z o.o. objęto okres działalności w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2018 r. W trakcie kontroli zbadano również opisane wyżej umowy o dzieło.

/protokół kontroli na płycie CD (koperta) – k. 247

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie ww. dokumentów zgromadzonych w aktach kontroli ZUS oraz przedłożonych w toku postępowania sądowego. Ich autentyczność nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu, stąd też uznano je za wiarygodny materiał dowodowy. Wzrost wiarygodności Sąd Okręgowy przyznał także zeznaniom zainteresowanego J. S. oraz przedstawiciela wnioskodawcy M. P. i świadków, które wzajemnie ze sobą korelowały i były zbieżne ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją. Przy czym uznanie za wiarygodne zeznań świadka R. G. i płatnika nie oznacza podzielenia ich twierdzeń co oceny prawnej zawieranych umów cywilnoprawnych.

Dodatkowo Sąd Okręgowy orzekając oparł się na dowodach z dokumentów w postaci protokołu kontroli sporządzonej przez organ rentowy. W ocenie Sądu było to w zaistniałych okolicznościach możliwe i nie prowadziło do obejścia zasady bezpośredniości przeprowadzania dowodów, tym bardziej, że żadna ze stron procesu nie zakwestionowała prawdziwości wyjaśnień złożonych przez płatnika, w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez ZUS, a spór ma wyłącznie charakter prawny.

Część powołanych dokumentów była też znana Sądowi Okręgowemu z urzędu albowiem przed tut. Sądem toczyło się i toczy szereg spraw z odwołania płatnika składek od decyzji dotyczących oskładkowania spornych umów.

Płatnik nie kwestionował rachunkowych wyliczeń podstaw wymiaru składek i przyjętych okresów. Natomiast strony z ustalonego w zakresie koniecznym dla rozstrzygnięcia sprawy, stanu faktycznego, wywodziły odmienne skutki prawne, ta zaś kwestia należy do oceny prawnej zebranego w sprawie materiału dowodowego, czego Sąd dokona poniżej w ramach rozważań prawnych.

Podkreślić należy, że zainteresowani: K. S., M. R. i I. P. pomimo prawidłowego wezwania, nie stawili się na terminie rozprawy a także nie złożyli zeznań w formie pisemnej, pozbawiając się możliwości dochodzenia swoich racji przed Sądem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania, jako niezasadne podlegają oddaleniu.

Powstały spór sprowadzał się do ustalenia czy łącząca płatnika (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i zainteresowanych umowa cywilnoprawna miała charakter umowy o dzieło, czy też umowy o świadczenie usług.

Miało to istotne znaczenie dla określenia, czy zainteresowani powinni zostać objęci – w okresie określonym w zaskarżonych decyzjach – ubezpieczeniami społecznymi, z obowiązkiem odprowadzenia przez płatnika stosownych składek.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 423, dalej ustawa systemowa) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej były osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4. Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegały osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym nie podlegała natomiast osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło.

Z mocy art. 13 pkt. 2 ustawy systemowej zleceniobiorcy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy systemowej każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy systemowej – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przysyłanie w wyznaczonym terminie deklaracji rozliczeniowej, imiennych raportów miesięcznych oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie. Natomiast art. 20 ust. 1 ustawy systemowej stanowi, iż podstawę wymiaru składek ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2.

Zgodnie z art. 81 ust. 1, 5, 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2020 roku, poz. 1398) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób zatrudnionych na podstawie umowy o świadczenie usług, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób, bez stosowania ograniczeń o których mowa w art.19 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jakkolwiek w polskim prawie obowiązuje zasada swobody zawierania umów, to jednak w postępowaniu przed Sądem dopuszczalne jest badanie rzeczywistego charakteru prawnego łączącej strony umowy. W szczególności Sąd ma obowiązek badać, czy dane postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie wskazują, że strony zawierając danego rodzaju umowę nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczone zgodnie z art. 3531 k.c. m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy.

W tej sytuacji najistotniejszym zadaniem Sądu okazała się ocena rzeczywistego charakteru czynności wykonywanych przez zainteresowanego na rzecz płatnika i ustalenie, czy wykonał on określone „dzieło”, czy też tylko świadczył na jego rzecz usługi, o charakterze zbliżonym do zlecenia.

Dokonując oceny zawartej przez płatnika umowy z zainteresowanymi należy wskazać, że zarówno umowa zlecenia jak i umowa o dzieło to podstawowe kontrakty usługowe, konkurencyjne w stosunku do umowy o pracę. Różnica

między tymi dwoma rodzajami umów jest dla podmiotów zatrudniających bardzo istotna, bowiem wiąże się z różnymi konsekwencjami prawnymi, a także finansowymi. I tak np. podczas, gdy umowy o dzieło rodzą określone obowiązki z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych odnośnie naliczania i odprowadzania składek ubezpieczeniowych tylko wówczas, gdy są zawierane z własnymi pracownikami, to umowy zlecenia pociągają za sobą skutki ubezpieczeniowe bez względu na to, z kim są zawierane - z własnym pracownikiem, czy z osobą z zewnątrz (art.6 ust.1 punkt 4 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zatem jeśli dana umowa zostanie błędnie uznana nie za umowę o dzieło, ale za umowę zlecenia, to naliczenie w stosunku do niej składek na ubezpieczenia społeczne będzie niedozwolone, podobnie jak brak naliczenia składek w przypadku umowy zlecenia, która niewłaściwie została zakwalifikowana jako umowa o dzieło.

Stosownie do treści art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z treścią przepisu art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ma to miejsce wtedy, gdy przedmiotem umowy jest dokonywanie czynności faktycznych, natomiast umowa taka nie jest unormowana w przepisach dotyczących innych umów np. agencyjnej, komisji itp. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8 października 2013 roku, III AUa 401/13)

Zgodnie zaś z treścią art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Umowę o dzieło zalicza się do kategorii „umów rezultatu” i przeciwstawia umowie zlecenia - jako „umowie o staranne wykonanie usługi”. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu.

Celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie) lub zaniechanie, które przy zachowaniu określonej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu, pozostające poza zakresem obowiązków świadczącego. Przy umowie o dzieło chodzi o coś więcej, o osiągnięcie określonego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie, w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest więc odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności. Przedmiotem umowy o dzieło, w ujęciu Kodeksu cywilnego, jest więc przyszły, z góry określony, samoistny, materialny lub niematerialny, lecz obiektywnie osiągalny i w danych warunkach pewny rezultat pracy i umiejętności przyjmującego zamówienie, którego charakter nie wyklucza możliwości zastosowania przepisów o rękojmi za wady. Wymaga podkreślenia, że przedstawiony zespół cech konstytutywnych występować musi łącznie (A. Brzozowski /w:/ System prawa prywatnego, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, Tom 7, wydanie 3, pod red. J. Rajskiego, Wydawnictwo C.H. Beck - Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2011, s. 390-391).

Tymczasem umowa zlecenia takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia - nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 roku, III AUr 357/93; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 stycznia 2006 roku, III AUa 1700/05; wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 1967 roku, I CR 500/66).

Natomiast cechą konstytutywną dzieła jest samoistość rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie (W. Czachórski, Zobowiązania, 2007, s. 463; A. Brzozowski, Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie za wady dzieła, Warszawa 1986, s. 15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 maja 2013 roku, III AUa 1136/12).

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie będące przedmiotem zobowiązania ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, na jaki umawiają się strony, musi być z góry określony i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło

jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Podkreślenia także wymaga, że celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności.

W umowie zlecenia można zaś wskazać rezultat, który powinien być osiągnięty, a podejmujący zlecenie powinien podejmować starania by go osiągnąć. Jednak w odniesieniu do umowy zlecenia po pierwsze nie da się określić zamierzonego rezultatu w sposób pewny, a po drugie nie sposób przewidzieć, w jakim stopniu zostałby on osiągnięty.

W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły do konkretnego, w przyszłości, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu, jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, to jest przedmiotem istotnym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 roku, III AUr 357/93).

Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest w zasadzie uznaniu przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności (wyrok Sądu Najwyższego z 28 marca 2000 roku, II UKN 386/99).

Z umową rezultatu mamy do czynienia wtedy, gdy spełnienie świadczenia przez dłużnika polega na doprowadzeniu do określonego efektu. W tego typu umowach jedynie taki stan będzie uznany za wykonanie zobowiązania. Z kolei z umową starannego działania jest związany obowiązek dłużnika działania w sposób sumienny w kierunku osiągnięcia danego rezultatu, przy czym już samo sumienne działanie jest spełnieniem świadczenia, niezależnie czy ostatecznie zostanie osiągnięty zamierzony rezultat czy nie.

Należy podkreślić, że umowę o dzieło zdefiniowano w art. 627 k.c. jako zobowiązanie do wykonania oznaczonego dzieła za wynagrodzeniem. Starania przyjmującego zamówienie w umowie o dzieło mają doprowadzić w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, za wynagrodzeniem zależnym od wartości dzieła (art. 628 § 1 k.c., art. 629 k.c., art. 632 k.c.). Umowa o dzieło zakłada swobodę i samodzielność w wykonywaniu dzieła, a jednocześnie nietrwałość stosunku prawnego, gdyż wykonanie dzieła ma charakter jednorazowy i jest zamknięte terminem wykonania. Przyjmuje się, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt obiektywnie osiągalny i pewny.

Wykonanie dzieła najczęściej przybiera postać wytworzenia rzeczy lub dokonania zmian w rzeczy już istniejącej (naprawienie, przerobienie, uzupełnienie). Takie dzieła są rezultatami materialnymi umowy zawartej między stronami, weryfikowalnymi ze względu na istnienie wad (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2000 roku, IV CKN 152/00).

Poza rezultatami materialnymi, istnieją także rezultaty niematerialne, które mogą, ale nie muszą być ucieleśnione w jakimkolwiek przedmiocie materialnym. W każdym razie takim rezultatem nieucieleśnionym w rzeczy nie może być czynność, a jedynie jej wynik, dzieło bowiem musi istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej nie tylko odróżnić je od innych przedmiotów, ale i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Dzieło musi być możliwe do zweryfikowania już na etapie podpisania umowy, musi mieć charakter niestandardowy, niepowtarzalny, wypełniać kryterium twórcze, indywidualne.

Ponadto wskazać należy, że umowa o dzieło nie polega wykonywaniu powtarzalnych czynności, ale na osiągnięciu określonego rezultatu. Szereg kolejnych czynności, które składają się na zorganizowany cykl produkcyjny, nawet jeśli

prowadzi do wymiernego efektu, nie może być rozumiany jako jednorazowy rezultat i kwalifikowany jako realizacja umowy o dzieło.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z 16 czerwca 2014 roku (III AUa 799/14) trafnie wykazał, że istotą umowy o dzieło jest doprowadzenie do konkretnego, jednostkowego rezultatu z góry ustalonego przez strony. W odróżnieniu od pracowniczego, czy usługowego zatrudnienia umową o dzieło mogą być więc objęte jedynie incydentalne prace (wpadkowe,) dla wykonania których nie jest wystarczająca staranna praca, lecz wymagane jest osiągnięcie wymiernego, jednorazowego efektu. Bieżąca działalność podmiotu nie może odbywać się w formie realizowania jednostkowych umów o dzieło na poszczególne cykle działalności. Cywilnoprawna umowa o dzieło nie stanowi, bowiem podstawy prawnej dla zatrudniania osób przy zwykłej działalności podmiotu; w takiej sytuacji mamy do czynienia, w istocie z zatrudnianiem pracowników, ze wszystkimi rygorami wynikającymi z kodeksu pracy, a co najwyżej, dla wykonania doraźnych usług, z zatrudnieniem zleceniobiorców. Wymaga też podkreślenia, że korzyści z zatrudnienia pracowników czerpią nie tylko sami zatrudnieni i pracodawca (co prawda mniejsze niż przy zatrudnieniu wykonawców dzieł), ale też państwo. Stąd, nawet gdy strony umowy o dzieło nie są zainteresowane inną formą prawną niż umowa o dzieło, bo dysponują już tytułem do ubezpieczeń społecznych, to i tak umowa o dzieło, realizowana w warunkach pracy odbywanej w bieżącym cyklu działalności podmiotu, jest nieważna. Dzieje się tak, ponieważ warunki jej realizacji nie odpowiadają naturze prawnej tego rodzaju umowy, a nadto jest zawierana z pokrzywdzeniem interesów państwa, na rzecz którego w określonych sytuacjach faktycznych każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie (art. 84. Konstytucji RP).

Od umowy o dzieło odróżnić należy umowę o świadczenie usług (art. 750 k.c.), do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Spełnieniem świadczenia jest samo działanie w kierunku osiągnięcia danego rezultatu. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 26 stycznia 2006 roku (III AUa 1700/05), stwierdził, że jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z 3 listopada 2000 roku, IV CKN 152/00).

Wymaga podkreślenia, że – na zasadach wynikających z kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) - wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania. Sam fakt więc, że zleceniodawca przeprowadza kontrolę jakości wykonania usługi (innymi słowy bada zachowanie przez usługodawcę należytej staranności) nie stanowi o tym, że czynność taka stanowi sprawdzian umówionego rezultatu na istnienie wad fizycznych i przemawia za zakwalifikowaniem umowy jako umowy o dzieło.

Nadzór nad wykonywaniem czynności przewidzianych umową, oraz określenie miejsca i sposobu pracy typowe są raczej dla umowy o świadczenie usług, gdzie liczy się bieżąca staranność pracy i wykonywanie poszczególnych czynności zgodnie ze wskazaniem kontrahenta i w sposób przez niego oznaczony, nie zaś dla umowy o dzieło, gdzie liczy się jedynie rezultat w postaci wykonanego dzieła. W przypadku umowy o dzieło występuje większa swoboda organizacyjna wytwórcy.

Sąd miał na uwadze, iż w sprawach o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym, w których organ rentowy kwestionuje prawidłowość zawarcia umowy o dzieło, zasada swobody umów wyrażona w art.3531 k.c. nie może zniwelować zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu, bowiem ta ostatnia należy do norm o charakterze *ius cogens* (wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2017 roku, II UK 518/15). Oznacza to też, że w powyższym kontekście decydującej wagi nie można przypisać treści oświadczeń woli stron, zwłaszcza że sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami cywilnymi w ujęciu formalnym (art.1 k.p.c.). Aspekt oświadczenia woli, w przypadku ustalania podlegania ubezpieczeniu społecznemu, należy traktować jako jeden z czynników równorzędnych branych pod uwagę w tym procesie.

Odnosząc powyższe rozważania do spornych umów zawartych z zainteresowanymi, w ocenie Sądu, umowy te nie odpowiadały w ich wykonaniu umowie o dzieło.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zważył, że przedmiot badanych umów określony nieprecyzyjnie, nie został zindywidualizowany oraz ustalony w sposób obiektywnie weryfikowalny.

Strony w pisemnej umowie posłużyły się terminami bardzo ogólnymi, wskazując że przedmiotem umów łączących strony ma być: „wykonanie ankiet związanych z instalacją kolektorów słonecznych na terenie wyznaczonych gmin”, „przygotowanie dokumentów oraz organizacja przeglądów okresowych instalacji solarnych w wyznaczonych gminach”, „opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów PV na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych „.

Nie sprecyzowano dokładnie na czym miało polegać wykonanie ankiet, przygotowanie dokumentacji bądź organizacja przeglądów, czy też do jakiego ewentualnie wyniku/rezultatu miały wykonywane przez zainteresowanych prace doprowadzić. Nie wskazano również, ile ankiet i jakie projekty takiej dokumentacji w ramach spornej umowy ma opracować zainteresowany.

Zawierane umowy cywilnoprawne zawierały jedynie ogólne wskazania odnośnie rodzaju wykonywanych prac, nie doprecyzowywały ilości wykonanych instalacji, przeglądów czy projektów oraz miejsca na terenie jakiej gminy czy powiatu będzie świadczona praca.

Jest to istotne o tyle, że umowa o dzieło jako umowa rezultatu musi zawierać kryteria, w oparciu o które możliwa będzie weryfikacja jej wykonania. Oznacza to, że wykonujący musi wiedzieć w oparciu o jakie przesłanki (parametry) dane dzieło ma być wykonane. Przesłanki te muszą mieć charakter cech indywidualnych. Sąd zważył, że brak indywidualizacji przedmiotu analizowanej umowy, był poniekąd zamierzony przez płatnika. Jak wynika z zebranego materiału dowodowego nie można było z góry przewidzieć ile i jakie projekty techniczne w ogóle powstaną, bo umowy o dzieło były zawierane zanim (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa zawarła ostateczną umowę w ramach zamówień publicznych z gminą na wykonanie usługi montażu instalacji solarnej w budynkach na terenie danej gminy. Każda gmina miała swoje wymagania. Stąd wynikała konieczność opracowywania dokumentacji na różnych etapach i dla różnych potrzeb. Nie odbywały się też żadne odbiory tej dokumentacji.

Należy w tym miejscu podkreślić, że to od podmiotu, który zawodowo i zarobkowo trudni się określoną działalnością gospodarczą (przedsiębiorcy) i który zarazem zatrudnia szereg osób, potrzebnych mu do prowadzenia działalności należy oczekiwać szczególnej staranności, przejawiającej się m.in. w dołożeniu wszelkich starań, by jak najlepiej i jak najdokładniej, w sposób niepozostawiający miejsca na żadne wątpliwości ustalić z zatrudnianą osobą warunki wykonywania przez nią pracy, tak aby było pewne, że osoba ta wszystko w sposób należyty zrozumiała. Od profesjonalnego podmiotu gospodarczego należałoby oczekiwać, że jeżeli chciał, aby zainteresowany wykonał na jego rzecz konkretne „dzieło”, to winien opisać je w taki sposób, aby wykonawca z całą pewnością wiedział co, kiedy, w jaki sposób i za ile ma wykonać.

Sąd Okręgowy podziela pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z 2 czerwca 2017 roku (II UK 147/16), zgodnie z którym przedmiot umów z udziałem profesjonalisty stanowi elementarną cechę kontraktu opisanego w treści art. 627 k.c. Powinien on być oznaczony in concreto, ściśle według schematu właściwego dla danego rodzaju umowy, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności i oczywistości jego powstania z racji określonych umiejętności, cech osobistych wykonawcy. Ułomna konstrukcja przedmiotu umów nie rodzi żadnego domniemania (faktycznego ani prawnego), że chodzi wyłącznie o uzyskanie konkretnego rezultatu. Ten bowiem może być osiągnięty w toku wykonania różnych rodzajów umów. Wynika z tego, że na gruncie ubezpieczenia społecznego umowa, której przedmiot został przez profesjonalistę określony nieprecyzyjnie, nie może być kwalifikowana jako wyjątek od reguły, usprawiedliwiający fakt niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu.

Nie bez znaczenia dla oceny spornego stosunku zobowiązaniowego pozostaje też fakt, że w ramach badanych umów w rzeczywistości świadczenie zainteresowanych sprowadzały się do wykonywania czynności związanych z szeroko pojętym realizowaniem prac inwestycyjnych w różnych miejscach Polski w zależności od wytycznych przełożonych. W

ramach powyższego wykonywali oni audyty, czy rysunki na miejscu, gdzie się audyt odbywał, szukali ekip monterskich i wykonywali przeglądy instalacji.

Okoliczności te w ocenie Sądu świadczą o tym, że czynności wykonywane przez zainteresowanych były usługami, świadczonymi na zasadzie starannego działania, nie stanowiły natomiast czynności zmierzających do realizacji dzieła.

Sąd Okręgowy zważył, że w orzecznictwie podkreśla się, że umowę której przedmiotem są usługi w szerokim tego słowa znaczeniu nie można uznać za umowę o dzieło, lecz umowę o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia (wyrok Sądu Najwyższego z 9 lipca 2008 roku, I PK 315/07). W wyroku z 19 marca 2008 roku (I ACa 83/08) Sąd Apelacyjny w Poznaniu trafnie wyjaśnił, że wykonywanie powtarzalnych czynności – usług w pewnym przedziale czasowym, nie może zostać zakwalifikowane jako umowa o dzieło z uwagi na ciągłość czynności. Podobnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 6 kwietnia 2011 roku (II UK 315/10) podkreślając, że okoliczność wykonywania umowy o współpracy mającej za przedmiot powtarzalne i takie same usługi, świadczone systematycznie, za stałym wynagrodzeniem (nawet ograniczone do danej branży), nie pozwala uznać, że są wykonywane odrębne (indywidualne) umowy o dzieło. Co prawda wskazany wyrok Sądu Najwyższego został wydany w odmiennym stanie faktycznym – dotyczył pracy tłumacza – jednakże zdaniem Sądu znajdował odpowiednie odniesienie do analizowanego przypadku.

Co więcej, na podstawie całokształtu materiału dowodowego Sąd ustalił, że poprzez pracę zainteresowanych nie powstawał de facto żaden nowy, zindywidualizowany wytwór. Sąd zważył, że zainteresowani nie opracowywali w rzeczywistości żadnej dokumentacji technicznej, lecz co najwyżej mogli się zająć sprawdzeniem czy w ogóle montaż instalacji solarnej jest możliwy na danym budynku i czy właściciel wyraził na to zgodę, co ucieleśniało się w ankiecie sporządzonej przez zainteresowanego dla danego budynku, jeśli montaż okazał się możliwy. Podobnie dokumentacja audytowa służyła możliwości zaplanowania kto i jak za pomocą jakich materiałów ma zamontować instalację Ankiety i audyty wprawdzie stanowiły podstawę do sporządzenia następnie dla danego budynku dokumentacji technicznej, jednakże z samej okoliczności, że skutkiem podejmowanych przez zainteresowanych czynności mogło być następnie przystąpienie przez płatnika do wykonania dokumentacji projektowej dla danego budynku, nie przesądza o tym, że łącząca zainteresowanych z płatnikiem umowa może być uznana za umowę o dzieło. O ile można sobie bowiem wyobrazić, że w konkretnym przypadku wykonanie pewnych prac związanych z wykonaniem projektu technicznego może stanowić dzieło w rozumieniu art. 627 k.c., to jednak w przedmiotowej sprawie płatnik (a to na nim, zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 k.c., spoczywał ciężar dowodu, że strony zawarły umowę o dzieło) nie dowiódł, że zlecane zainteresowanym czynności miały szczególny charakter. Wręcz przeciwnie – z treści umów oraz zeznań zainteresowanego J. S. wynikało jednoznacznie, że zainteresowani mieli wykonywać jedynie ankiety, audyty, szukać ekip monterskich i wykonywać przeglądy instalacji. Nie można więc przyjąć, aby zamawiający wymagał od wykonawców osiągnięcia konkretnego, indywidualnie oznaczonego wytworu, który poddawałby się sprawdzianowi w aspekcie wykonania umowy zgodnie z zamówieniem, a jedynie wykonania pewnych czynności, co nie przesądza o ich wykonywaniu w ramach umowy o dzieło. Z tak określonego w spornych umowach celu nie mógł wynikać obiektywnie osiągalny i pewny rezultat. Chodziło tu jedynie o wykonanie określonej, technicznej, a nie twórczej czynności bez względu na to, jaki rezultat ta czynność przyniesie. W konsekwencji przedmiotem badanych umów była określona czynność (czynności), a nie jej wynik, co przesądza o jej kwalifikacji jako umowy starannego działania - umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.).

Tym samym nie można uznać, aby w analizowanym przypadku strony oznaczyły dzieło, jak wymaga tego przepis art. 627 k.c. W umowie łączącej zainteresowanych z płatnikiem nie zastrzeżono chociażby ile budynków mieliby sprawdzić, ile mieliby sporządzić ankiet, czy ile wykonać przeglądów instalacji solarnych i jaki końcowy rezultat ma zostać osiągnięty w wyniku podjętych przez zainteresowanych czynności. Taki brak kryteriów określających pożądany przez zamawiającego wynik umowy musi prowadzić, zdaniem Sądu, do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego było wykonywanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

Nie jest także możliwe ustalenie, w jaki sposób sprawdzano prawidłowość przygotowania i wykonania dzieła przez zainteresowanych, a w rezultacie jakimi wadami fizycznymi mógłby być obciążany rezultat pracy zainteresowanych

i w oparciu o jakie kryteria należałoby oceniać wystąpienie takich ewentualnych wad. Takie określenie przedmiotu dzieła nie poddaje się zatem ocenie na istnienie wad fizycznych. Płatnik nie określił chociażby ogólnie swoich oczekiwań co do liczby sprawdzonych budynków, czy sporządzonych ankiet bądź wykonanych przeglądów instalacji solarnych. Brak ustalenia w umowie tych parametrów uniemożliwia weryfikację domniemanego dzieła, pod kątem prawidłowości wykonania. Z tych względów nie można zakwalifikować umowy zawartej z zainteresowanymi jako umowy o dzieło, albowiem w ocenie Sądu, jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 14 grudnia 2017 roku, III AUa 476/17). Sprawdzian taki jest zaś niemożliwy do przeprowadzenia, jeśli strony nie określiły w umowie cech i parametrów indywidualizujących dzieło. Taki brak kryteriów określających pożądaną przez zamawiającego wynik (wytwór) umowy prowadzi do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego jest wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

Sąd Okręgowy zważył też, że sam fakt, iż wykonane przez zainteresowanych prace były weryfikowane przez zlecającego nie oznacza, że wykonywali oni te czynności w ramach umów o dzieło. Podkreślić należy, że – na zasadach wynikających z Kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) – wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania.

Zainteresowani wykonali szereg czynności faktycznych – w przypadku J. S.–przygotowywał audyty i organizował przeglądy instalacji solarnych. Również te okoliczności wskazują, że zainteresowani wykonywali czynności na podstawie umowy o świadczenie usług.

Istotny jest również sposób określenia wysokości należnego zainteresowanym wynagrodzenia za wykonywane czynności.

W umowie wskazano, że zainteresowanym przysługuje wynagrodzenie za czynności przygotowania dokumentów oraz organizacji przeglądów a także za czynności polegające na wykonywaniu ankiet. W odniesieniu zaś do umowy o dzieło istnieje związek wynagrodzenia z samym dziełem - jego wartością, a nie jak w przypadku usługi - z jej ilością, jakością i rodzajem. Generalnie wynagrodzenie z umowy o dzieło określa się w sposób ryczałtowy lub kosztorysowy. Wynagrodzenie w przypadku umów o dzieło musi być wynagrodzeniem odnoszącym się ostatecznie do określonego w umowie końcowego efektu pracy. Rezultatem nie może być przy tym czynność, a jedynie wynik tej czynności. Wysokość wypłaconego zainteresowanym wynagrodzenia (jak i wysokość wynagrodzenia wskazanego wprost w umowie) w żadnej mierze nie pozwalała na weryfikację osiągnięcia przez zainteresowanych wskazanego w umowie rezultatu („dzieła”), które wykonywali zainteresowani, co uzasadnia przyjęcie że miernikiem ustalonego i wypłaconego zainteresowanym wynagrodzenia była wyłącznie ilość i jakość wykonywanych czynności, nie zaś ich ostateczny, określony z góry rezultat. To zaś wskazuje na zapłatę za umowę starannego działania. Wynagrodzenie ukształtowane było w sposób charakterystyczny dla umów o świadczenie usług, a nie dla umowy o dzieło, nie mając związku z żadnym konkretnym dziełem.

W opisanym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że celem zawartych przez strony umów nie było wykonanie konkretnych, z góry określonych „dzieł”. Co istotne, płatnik nie przedstawił dowodów wskazujących na okoliczność, że prace wykonywane przez zainteresowanych wykraczały poza klasycznie rozumianą usługę. Przeciwnie, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy przemawiał za uznaniem, że zainteresowani nie wytwarzali dzieł w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. W ocenie Sądu czynności będące przedmiotem spornych umów nie mogą być uznane za czynności przynoszące konkretny i indywidualizowany rezultat, możliwy do obiektywnej weryfikacji. Nie jest możliwe określenie - a co więcej nie określa tego umowa- jaki rezultat materialny (rzecz, czy zespół rzeczy) lub niematerialny miały powstać w efekcie wykonywania tych czynności (innymi słowy, co miałyby stanowić dzieło). W istocie zawarte umowy kładły nacisk nie na pożądaną efekt pracy osoby je wykonującej, lecz na to, że w określonym czasie miała ona wykonać konkretne prace. To zaś sprowadza się do wniosku, że celem zawartych umów było wykonanie przez zainteresowanych ogólnie pojętych czynności, a nie określony rezultat tych czynności. Takiemu zobowiązaniu nie można przypisać cech essentialia negotii umowy o dzieło, a oczekiwania stron towarzyszące

zawieraniu i wykonywaniu tych umów nazywanych przez strony umowami o dzieło, mogły się zrealizować wyłącznie jako elementy innej umowy - umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, które są regulowane w art. 750 k.c.

Tym samym w ocenie Sądu czynności podlegające ocenie w niniejszym postępowaniu były realizowane w ramach umowy starannego działania, mającej charakter umowy zlecenia (umowy o świadczenie usług). Treścią zobowiązania zainteresowanych nie był konkretny wynik odpowiadający pewnym z góry ustalonym warunkom, lecz wykonywanie określonych czynności wynikających z realizowanych przez płatnika usług. Za wykonane czynności zainteresowani otrzymali umówione wynagrodzenie.

Zdaniem Sądu nie można każdego wyniku określonych czynności wykonanych przez daną osobę sprowadzać do dzieła na gruncie prawa cywilnego i prawa ubezpieczeń społecznych, które nie rodzi obowiązku zapłaty składek na te ubezpieczenia. Dzieło takie bowiem ma przynieść trwały efekt i jednocześnie ma mieć w pewnym stopniu niepowtarzalny charakter.

Wobec powyższego wykonywanie pracy przez zainteresowanych na podstawie zakwestionowanych umów, rodziło dla nich tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na podstawie ustawy systemowej.

W toku postępowania skarżący nie kwestionował ustalonej w decyzji podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy systemowej, stanowi zaś osiągnięty na podstawie umów przychód.

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Stosownie do wyników postępowania, na podstawie art. 98 k.p.c., Sąd obciążył odwołującego się płatnika obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, których wysokość ustalił zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz. 265) odnośnie odwołania dotyczącego każdego z zainteresowanych (cztery odwołania).

K.B

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi płatnika przez PI